

Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė JAV

AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2021 m. kovo mėn.

DATA	PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	INFORMACIJOS ŠALTINIS	PASTABOS
Lietuvos eksportuotojams aktuali informacija			
	Balandžio 21 d. organizuojama Šiaurės Amerikos lietuvių verslo konferencija. Ji vyks virtualiai. Kviečiamos prisijungti įmonės ir verslo organizacijos iš Lietuvos.	Organizatoriaus puslapis: Baltic American Chamber of Commerce	Apie galimybę registruotis į renginį bus pranešta atskirai
	JAV ir ES 4 mėnesių laikotarpiui suspendavo visus tarifus, susijusius Airbus ir Boeing byla. 2021 m. kovo 5 d. ES ir JAV susitarė laikinai, t.y. 2021 m. kovo 11 d. – 2021 m. liepos 11 d. laikotarpiui, sustabdyti visus atsakomuosius importo muitų tarifus tarp abiejų šalių. Šis susitarimas labai svarbus Lietuvos gamintojams, eksportuojantiems į JAV pieno ir mėsos produktus.	Lietuvos ŽŪM informacija JAV teisės aktas ES teisės aktas	
	Walmart sustiprina savo įsipareigojimus papildomomis 350 mlrd. USD investicijomis iki 2030 m. ir paskelbia „American Lighthouses“ bendradarbiavimo programą strateginiuose šalies regionuose. Ši skirta skatinti vietos gamintojų augimą ir bendradarbiavimą su Walmar.	Walmart investicijos į vietos gamintojus	
	JAV mėsos produktų pardavimai per 2020 m. išaugo 19,2 proc. lyginant su 2019 m. ir siekė 82,5 mlrd. JAV dolerių vertę. Tyrimai atskleidžia, kad 43 proc. JAV gyventojų šiuo metu perka mėsos daugiau, negu iki pandemijos, nes ir daugiau maisto patys namie gamina. Per 2020 m. 40 proc. išaugo ir pirkėjų skaičius, kuris mėsą perka internetu.	Naujienos apie mėsos pardavimus mažmeninėje prekyboje	
Investicijoms pritraukti į Lietuvą aktuali informacija			
	Balandžio 21 d. organizuojama Šiaurės Amerikos lietuvių verslo konferencija. Ji vyks virtualiai. Kviečiamos prisijungti įmonės ir verslo organizacijos iš Lietuvos.	Organizatoriaus puslapis: Baltic American Chamber of Commerce	Apie galimybę registruotis į renginį bus

			pranešta atskirai
	„S&P Global Ratings“ patvirtino JAV valstybės skolos reitingą AA+ ir teigė, kad tikisi greito šalies ekonomikos atsigavimo nuo COVID-19 pandemijos sukeltos krizės. JAV skolos perspektyvos yra stabilios, nes tikimasi, kad neigiami ir teigiami veiksniai bus atitinkamai subalansuoti per ateinančius trejus metus. Kongreso biudžeto biuro skaičiavimais, Jungtinėse Valstijose šiais metais bus užfiksuotas antras didžiausias biudžeto deficitas nuo Antrojo pasaulinio karo – 3,1 trln. JAV dolerių.	„S&P Global Ratings“ patvirtino JAV valstybės skolos reitingą AA+	
	Vienas didžiausių JAV bankų atveria savo klientams prieigą prie trijų bitkoinų fondų. Tačiau investuoti į tokius fondus galės tik „Morgan Stanley“ klientai, turintys šiame banke mažiausiai 2 mln. JAV dolerių. Ši riba investicijų bendrovėms bus 5 mln. dolerių. Be to, net ir JAV akredituoti investuotojai, turintys tarpininkavimo sąskaitas bei pakankamai lėšų, galės į bitkoinus investuoti tik 2,5 proc. savo aktyvų. Bitkoino kursas svyruoja aukščiau 58 tūkst. dolerių. Kovo viduryje jis pirmą kartą perkopė 60 tūkst. dolerių ribą.	Morgan Stanley – pirmasis iš didžiausių JAV bankų leis klientams investuoti į bitkoinus	
Bendra ekonominė informacija			
	Balandžio 21 d. organizuojama Šiaurės Amerikos lietuvių verslo konferencija. Ji vyks virtualiai. Kviečiamos prisijungti įmonės ir verslo organizacijos iš Lietuvos.	Organizatoriaus puslapis: Baltic American Chamber of Commerce	Apie galimybę registruotis į renginį bus pranešta atskirai
	Niujorko valstija toliau mažina apribojimus, susijusius su COVID-19. Kovo 3 d. Niujorko valstijos gubernatorius Andrew Cuomo paskelbė, kad nuo balandžio 2 d. įvairios renginių, meno ir pramogų vietos gali vėl veikti 33 proc. pajėgumu: iki 100 žmonių uždaroje patalpose ir iki 200 – lauke. Gubernatorius taip pat pranešė, kad į Niujorką valstiją atvykusiems pasiskiepijusiems JAV gyventojams nebereikia karantinuotis.	Renginiai	
	Ir nors 1,9 trilijono JAV dol. paramos pakete tiesioginės išmokos gyventojams sudaro maksimaliai tik 224 mlrd. JAV dol., informaciniame lauke ši tema	JAV Kongreso priimtas paramos ekonomikai paketas	

	<p>skamba garsiausiai. Palyginti su pirmuoju CARES Act paramos paketu, priimtu prieš metus, tiesioginių išmokų greičiausiai neteks apie 11,8 milijono suaugusiųjų ir 4,6 milijono vaikų (dėl iki 75 000 JAV dol. sumažintų išmokos skyrimo lubų). Kita tiesiogiai gyventojus liečianti paketo dalis – parama netekusiems darbo, kuri sieks 300 JAV dol. papildomą nedarbo išmoką per savaitę (programa tęsis iki 2021 rugsėjo 6 d.). Kongresas priėmė naują paramos paketą (“American Rescue Plan Act of 2021”) kovo 10 d., o prezidentas J.Biden jį pasirašė jau kovo 11 d., kad vyriausybė spėtų pradėti paramos teikimo įgyvendinimą iki kovo mėn. pabaigos, kai baigsis dauguma prieš tai buvusių paramos priemonių.</p> <p>Kongreso republikonai teigė, kad toks ekonomikos gaivinimo projektas – per brangus. Jie ragino, kad įvairūs paketo elementai būtų tikslingesni, įskaitant tai, kad 1400 dolerių čekiai neturėtų atitekti žmonėms, kurie per pastaruosius metus neprarado pajamų.</p>	<p>Kongresas patvirtino J.Bideno 1,9 trilijono dolerių ekonomikos skatinimo paketo apibendrinimas</p>	
	<p>JAV darbo statistikos departamentas (BOLS) paskelbė naujausius infliacijos JAV duomenis. Savaitę iki jų paskelbimo rinkos svyravo dėl spartėjančios infliacijos prognozių tuo augindamos Iždo ilgalaikių vertybinių popierių kainas ir priverdamos svyruoti akcijų rinkas. Tačiau vasario mėn. vartotojų kainoms išaugus 0,4 proc., metinė infliacija liko 1,7 proc. ribose, kas yra gerokai žemiau 2 proc. metinė infliacijos lubų, peržengus kurias Rezervo bankas galimai imtų didinti tarpbankinę palūkanų normą.</p>	<p>Vartotojų kainų augimas vis dar žemesnis saugių 2 proc. lygio</p>	
	<p>JAV ekonomika praėjusį mėnesį buvo sukurta 379 000 darbo vietų, tai yra žymiai daugiau, nei tikėjosi ekonomistai. Laisvėjant socialinės ir ekonominės veiklos suvaržymams, darbo rinkos atsigavimas gali įgauti pagreitį. Sausio mėnesio skaičiai taip pat buvo patikslinti ir naujai sukurtų darbo vietų skaičius padidėjo iki 166 000, palyginti su 49 000 skelbtais prieš mėnesį. Laisvalaikio ir svetingumo pramonė vasario mėnesį pridėjo daugiausiai darbo vietų - 355 000. Sektorius vis dar atsigauja po sunkių metų . Nedarbo lygis, skaičiuojantis tik žmones, kurie aktyviai ieško darbo (yra darbo rinkoje), sumažėjo iki 6,2%, palyginti su 6,3% sausio mėn.</p> <p>Pradinių prašymų bedarbio pašalpai gauti skaičiai nukrito žemiau 0,7 mln. per savaitę. Per pastarąsias dvi savaites (iki kovo 20 d.) pradinių savaitinių prašymų</p>	<p>Situacija JAV darbo rinkoje gerėja</p> <p>Paramos netekusiems darbo statistika</p> <p>JAV darbo rinką sudaro 149,5 mln. žmonių, ne darbo rinkoje yra apie 100 mln. vyresnių nei 16 m. gyventojų</p> <p>Naujų bedarbių paraiškų per savaitę skaičius JAV pirmą kartą nuo COVID-19 pandemijos pradžios smuko žemiau 700 tūkst. ribos</p>	

	<p>dinamika buvo tokia: 0,781 mln. ir 0,684 mln. žmonių (stebimas nuoseklus nedidelis skaičių mažėjimas) atitinkamai. Papildomai 0,284 ir 0,242 mln. žmonių per savaitę kreipėsi pirmą kartą dėl Pandemijos bedarbio pašalpos – ženklus prašymų skaičiaus kritimas. Iš viso žmonių, gaunančių bet kokias su nedarbu susijusias išmokas, skaičius nemažėja (02/27 ir 03/06) – 18,22 mln. ir 18,95 atitinkamai. Nors pradinių prašymų skaičius sumažėjo, jis praėjus metams nuo pandemijos paskelbimo pradžios yra veik 3 kartus didesnis nei prieš pandemijos paskelbimą, taip pat ir darbo jėgos kiekis per metus sumažėjo veik 8,5 mln. žmonių (nuo 158 mln. 2020 m. vasarį iki 149,5 mln. 2021 m. vasarį). Ne darbo rinkoje skaičiuojama apie 100 mln. vyresnių nei 16 metų JAV gyventojų. Ilinojuje pradinių kreipimūsi skaičius sumažėjo iki 14,8 tūkst. Prašymų, ir tai buvo didžiausias sumažėjimas. Augimas stebimas Virdžinijoje, Nevadoje ir Masačusetse – apie 10 tūkst. kiekvienoje.</p>		
	<p>JAV Centrinis bankas (FED) daug optimistiškiau vertina ekonomikos perspektyvas ir padidino vidutinį ekonomikos augimo įvertį daugiau nei dviem punktais – iki 6,5 proc.</p> <p>FED nurodo, kad spartesnis augimas paskatins infliacijos padidėjimą iki 2,4 proc., tačiau banko politiką formuojančio Federalinio atvirų rinkų komiteto (FOMC) narių prognozės parodė, kad jie nemano, jog orientacinės palūkanų normos bus padidintos anksčiau nei 2023 metais. Taigi, nors FOMC ir nurodė, kad pandemija dar kelia didelę grėsmę ekonomikos perspektyvoms, centrinis bankas teigia, kad yra pilnai pasirengęs tinkamai koreguoti pinigų politiką, jei atsirastų rizikų, galinčių trukdyti pasiekti išsikeltus tikslus.</p>	<p><u>FRS didina JAV ekonomikos augimo 2021 metais prognozę iki 6,5 proc.</u></p>	
	<p>Federalinio rezervo pirmininkas Jerome Powell ir naujoji išdo sekretorė Janet Yellen pirmą kartą atsiskaito Kongresui kartu. J.Powell teigia netikintis, kad dėl 1, 9 trilijono dolerių vertės stimulų paketo nepageidaujamai padidės infliacija, tačiau kartu pabrėžė, jog centrinis bankas turi įrankių kovoti su kylančiu kainų spaudimu. Tiek J.Powell, tiek J.Yellen teigė, kad šiais metais jie ir toliau tikisi stipraus ekonomikos atsigavimo vykstant sparčiai vakcinavimo kampanijai bei ribojimų sušvelninimui. Fed išlaikė savo nulinę palūkanų normą, ir J.Powell dar kartą patikino, kad Fed neskuba keisti savo „lengvų“ pinigų politikos, kol nepasieks didesnės infliacijos ir stiprios darbo rinkos tikslų. Pasak jo, JAV ekonomikos atsigavimas vis dar nėra baigtas ir kad centrinis bankas planuoja toliau teikti paramą. Dauguma centrinių bankų vadovų tikisi normos pakėlimo</p>	<p><u>JAV Federalinis rezervų bankas ir išdo departamentas išlaikys ekonomikos skatinimo politiką</u></p>	

	<p>ne anksčiau 2024 m. Fed taip pat planuoja toliau išpirkti mažiausiai 120 milijardų JAV dolerių per mėnesį vertės išdo skola ir hipoteka užtikrintų vertybinių popierių iki tol, kol ekonomikos atsigavimas rodys „didesnę tęstinę pažangą“. Pagal 2020 m. „CARES Act“ paramos paketą, Išdo departamentas suteikė 454 mlrd. JAV dolerių remti Fed nepaprastojo skolinimo programas, kurios padėjo suteikti beveik 2 trln. JAV dolerių kreditų verslui, miestams ir valstijoms paremti.</p>		
	<p>Kinijos ekonomika pastaraisiais dešimtmečiais augo kur kas sparčiau negu JAV. Jungtinės Valstijos nuo 1976 metų neviršijo Kinijos BVP augimo tempo. Tačiau šiemet ši tendencija gali pasikeisti. Ekonomistai jau gerina JAV ekonomikos augimo prognozes šioms metams, nes skiepijimas Amerikoje vyksta vis sparčiau, o ekonomikos skatinimo planas, kurį pavyko patvirtinti JAV Kongrese, yra gerokai didesnis, negu buvo galima tikėtis anksčiau. 2021 m. beprecedentė 1,9 trln. USD ekonomikos skatinimo programa turėtų suteikti Amerikos ekonomikai stiprų postūmį į priekį. Analitikai vertina, kad JAV, o ne Kinija, pirmą kartą nuo 2005 m. trauks pasaulio ekonomikos traukinį į priekį. „JAV ekonomika vėl taps pasauliniu lokomotyvu. Ir tai padės ištraukti likusį pasaulį iš šios pandemijos krizės“ – Gregory Daco.</p>	<p>Po Bideno ekonomikos skatinimo plano JAV pirmą kartą per kelis dešimtmečius ekonomikos augimo tempu mes iššūkį Kinijai</p>	
	<p>Kovo 5 d. pirmą kartą per beveik pastaruosius metus atsidarė Niujorko miesto teatrai. Jiems leidžiama veikti 25 proc. pajėgumu (ne daugiau kaip 50 žmonių).</p>	<p>Teatrai</p>	

Parengė:

Danas Vaitkevičius, LR ambasados JAV patarėjas danas.vaitkevicius@urm.lt;

Vidmantas Verbickas, generalinio konsulato Čikagoje patarėjas, vidmantas.verbickas@urm.lt;

Liutauras Bauža, generalinio konsulato Niujorke pirmasis sekretorius liutauras.bauza@urm.lt;

Karolis Anužis, Žemės ūkio ir komercijos atašė JAV karolis.anuzis@urm.lt

Vilius Lapis, LT Ambasados JAV praktikantas vilius.lapis@praktika.urm.lt